

Waar leefden kunstenaars? Op reis naar de plekken waar zij hun stempel drukten. Deze week de villa van Edvard Grieg in **Bergen, Noorwegen**.

FOTO: ISTOCK

De componist noemde dit huis zijn beste opus

Je wordt weleens moe van al die trollen in Noorwegen. Niet van de kwaadaardige hedendaagse versie die het internet naar hun hand proberen te zetten, maar van de mythologische wezens die Noren volgens de overlevering al sinds onheuglijke tijden lastigvallen.

Overal zie je wanstaltige houten trollenbeeldjes te koop aangeboden en zelfs de prachtige villa van 's lands meest gevierde componist, Edvard Grieg (1843-1907), is er naar genoemd: Trolldhaugen, Trollenheuvel.

Maar de gedachte aan boze trollen vervliegt onmiddellijk bij aankomst. Een aangename oude bomenlaan, waar geen auto's meer langs mogen, leidt naar de villa, nu een museum vol Grieg-memorabilia. Het huis ligt schitterend op een rotsachtige heuvel aan een meer, met een flink stuk land eromheen. „Mijn beste opus tot nu toe”, grapte Grieg, toen hij het huis trots aan vrienden liet zien. Wie de omgeving ziet, begrijpt op slag waarom Grieg zo nadrukkelijk heeft geprobeerd de overweldigende Noorse natuur in zijn werk tot uiting te brengen.

Zo'n huis was een langgekoesterde droom van de componist, die was opgegroeid in de nabijgelegen oude Hanzestad Bergen. Decennia trokken hij en zijn vrouw Nina door Scandinavië en andere delen van Europa, nu eens bij familie of vrienden bivakkerend, dan weer een tijdje in een appartement. Maar een eigen huis bezaten ze niet.

Dat kwam pas in 1885, toen hij al in de veertig was, in de vorm van Trolldhaugen, dat het paar overeenkomstig hun wensen liet bouwen. Het kostte handenvol geld en Grieg zat er soms over in hoe hij alles moest bekostigen. Na een concert in Bergen schreef hij eens: „Als ik hier iets mee verdien, stop ik het meteen in mijn portemonnee en gaat het naar Trolldhaugen.”

Het huis, van hout gebouwd zoals veel huizen in Noorwegen, oogt comfortabel. Toch was het ook voor die tijd vrij sober. Waterleiding was er niet, het echtpaar en hun talrijke gasten gebruikten een apart huisje buiten als toilet. Verwarming was er evenmin want Ed-

vard en Nina verbleven er alleen in de zomer, een jaargetijde dat in Noorwegen nog altijd fris kan zijn.

Tegenwoordig is de bewoonde wereld tot aan de rand van het landgoed opgerukt maar ook destijds vond Grieg, die altijd gauw was afgeleid, de villa nog te rumoerig. Liever daalde hij af naar zijn geliefde 'componistenhuisje', niet veel meer dan een schuurtje pal aan de oever van het meer. Daar schreef hij, uitkijkend over de ongerepte natuur, veel van zijn muziek.

Op de helling boven deze inspirerende plek prijkt inmiddels al jaren een kleine concertzaal, waar bewonderaars van Grieg in de zomermaanden kunnen genieten van zijn muziek. Vooral pianowerken, zoals *Vlinder*. Een dertel stukje waarin de pianist zijn vingers over de toetsen laat dwarrelen. Tor Espen Aspaas, een van de pianisten die afgelopen zomer optrad, vertelde hoe mensen bij een eerder concert ademloos naar het raam achter hem starden terwijl hij *Vlinder* speelde. Wat bleek? Aan de andere kant van het raam in de tuin dartelden een paar vlinders. Na zijn laatste noot fladderden ze weer weg.

Grieg was goed bevriend met de befaamde Noorse toneelschrijver Henrik Ibsen en componeerde muziek bij diens beroemd geworden stuk *Peer Gynt*, dat al in de negentiende eeuw opzien baarde in heel Europa. Het geldt als een hoogtepunt in de Noorse cultuur en werd een belangrijk onderdeel van de Noorse identiteit. Later, in 1893, componeerde Grieg nog twee afzonderlijke *Peer Gynt*-suites, die eveneens zeer geliefd werden en nog altijd veel worden gespeeld.

Buiten de concertzaal komt de bezoeker oog in oog te staan met een levensgroot beeld van Grieg met zijn kenmerkende wilde haardos. Het is goed dat hij op een hoge sokkel staat, anders zou bijna iedereen neerkijken op de grote componist: een lange Viking was hij namelijk niet, maar een tenger verschijning van slechts 1,52 meter.

Floris van Straaten